

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov predkladá na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky poslankyňa/poslanec Národnej rady Slovenskej republiky

Cieľom návrhu zákona je nanovo upraviť nároky na poskytnutie rovnošaty a jej súčastí podľa § 33 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z. z.“). Nové znenie § 33 sa navrhuje z dôvodu čiastočného dorovnania nárokov príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v tejto oblasti s príslušníkmi Policajného zboru aj s poukazom na to, že ide o zbory spadajúce pod rovnaký ústredný orgán štátnej správy. Aj z tohto dôvodu je dorovnávanie nárokov žiaduce. Navrhovaná právna úprava reaguje aj na infláciu v uplynulých rokoch, v dôsledku ktorej sa hodnota niektorých súčastí rovnošaty zdvojnásobila. Návrh zákona najmä zvyšuje percentuálne nároky príslušníkov Hasičského a záchranného zboru týkajúce sa nárokov na poskytnutie rovnošaty a jej súčastí, ale navrhuje sa aj ďalšie úpravy týchto nárokov podľa vzoru právnej úpravy týkajúcej sa príslušníkov Policajného zboru.

Návrhom sa ďalej spresňuje výpočet priemerného týždenného služobného času príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a Horskej záchranej služby (ďalej len „príslušník“). Z tohto dôvodu sa navrhuje vymedziť, že čas výkonu štátnej služby v jednotlivých týždňoch je možné v období šiestich mesiacov spriemerovať, pričom vypočítaný priemerný týždenný služobný čas vrátane štátnej služby nadčas nesmie prekročiť v období šiestich mesiacov 48 hodín. V rámci tohto obdobia je potrebné určiť, ktoré časy sú časmi vykonávania štátnej služby a ktoré sú časmi odpočinku. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. sa štátna služba vykonáva v služobnom čase. § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. vymedzuje, ktoré časy sa ešte posudzujú ako vykonávanie štátnej služby. Ide o časy, kedy je neprítomnosť príslušníka ospravedlnená a nemusí si absenciu výkonu štátnej služby nahrádzať. Pre výpočet priemerného týždenného služobného času je však rozhodujúce, že príslušník v určitom čase vykonáva štátnu službu, plní úlohy Hasičského a záchranného zboru alebo Horskej záchranej služby podľa pokynov služobného úradu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa týchto kritérií niektoré časy v § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času nebolo možné posudzovať ako vykonávanie štátnej služby, pretože príslušník v týchto časoch nevykonáva štátnu službu, neplní úlohy Hasičského a záchranného zboru alebo Horskej záchranej služby podľa pokynov služobného úradu a nie je k dispozícii služobnému úradu. V navrhovanom § 97 ods. 3 bolo potrebné určité časy podľa § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času negatívne vymedziť, t. j., že sa tieto časy na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času neposudzujú ako výkon štátnej služby. Znamená to, že sa tieto časy budú považovať za čas odpočinku. Čas čerpania dovolenky podľa § 93 ods. 1 prvej a druhej vety a čas podľa § 97 ods. 1 písm. j) prvý bod, nebude možné zaradiť do výpočtu priemerného týždenného služobného času v období šiestich mesiacov, a to z dôvodu, aby sa nezvyšoval služobný čas, ktorý by tieto časy kompenzovali.

Návrh zákona bude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, nebude mať vplyv na podnikateľské prostredie, životné prostredie, informatizáciu spoločnosti, sociálne vplyvy, ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu a služby verejnej správy pre občana.

Vplyvy na rozpočet verejnej správy sú vyčíslené v doložke vybraných vplyvov.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi ústavného súdu, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1

Podľa platnej právnej úpravy, ako aj podľa navrhovanej právnej úpravy, majú príslušníci Hasičského a záchranného zboru nárok na bezplatné poskytovanie rovnošaty a jej súčastí. Podľa vzoru právnej úpravy týkajúcej sa príslušníkov Policajného zboru sa navrhuje, aby príslušníci Hasičského a záchranného zboru mali nárok aj na poskytnutie osobných ochranných pracovných prostriedkov a ďalšieho materiálu nevyhnutného na vykonávanie štátnej služby. Tieto tzv. naturálne náležitosti budú príslušníkom Hasičského a záchranného zboru patriť pri vzniku služobného pomeru. Príslušníckam Hasičského a záchranného zboru bude okrem týchto náležitostí patriť, tak ako doteraz, aj peňažný príspevok na nákup tých súčastí rovnošaty, ktoré služobný úrad nezabezpečuje. Výška tohto peňažného príspevku sa však návrhom zvyšuje z 15% hodnoty rovnošaty a jej súčastí na 30%. Tak ako doteraz, tak aj na základe návrhu, si budú príslušníci Hasičského a záchranného zboru každoročne obnovovať naturálne náležitosti, a to náhradou formou nepeňažného plnenia na obnovu naturálnych náležitostí. Podľa navrhovaného znenia sa však výška tejto náhrady zvyšuje zo súčasných 40% hodnoty rovnošaty a ich súčastí na 50%. Podľa navrhovaného ustanovenia odseku 6 nárok na obnovu naturálnych náležitostí si musí príslušník Hasičského a záchranného zboru uplatniť do 24 mesiacov odo dňa vzniku nároku, inak mu zanikne. Podľa odseku 7 návrhu zákona sa náhrada formou nepeňažného plnenia na obnovu naturálnych náležitostí pri skončení služobného pomeru preplatí príslušníkovi Hasičského a záchranného zboru do výšky 40% hodnoty rovnošaty a jej súčastí. Tým nebude dochádzať k zániku plnení pri skončení služobného pomeru, ako tomu bolo doteraz. Naturálne náležitosti, peňažný príspevok a náhrada formou nepeňažného plnenia na obnovu naturálnych náležitostí podľa navrhovaného znenia nebudú patriť príslušníkom Hasičského a záchranného zboru za dobu, ktorá sa nezapočítava do doby výsluhy rokov v hodnosti podľa § 34 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. Naturálne náležitosti, peňažný príspevok, náhrada formou nepeňažného plnenia na obnovu naturálnych náležitostí a preplatenie náhrady formou nepeňažného plnenia na obnovu naturálnych náležitostí nebudú podliehať dani z príjmu zo závislej činnosti fyzických osôb.

K bodu 2

Na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času, ktorý v rámci obdobia šiestich mesiacov vrátane štátnej služby nadčas nemôže prekročiť 48 hodín, bude potrebné, aby sa v tomto období určilo, ktoré časy sú časmi výkonu štátnej služby a ktoré sú časmi odpočinku. Z tohto dôvodu sa v § 97 ods. 3 navrhuje, aby sa na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času niektoré časy podľa § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., ktoré sa podľa tohto ustanovenia posudzujú ako vykonávanie štátnej služby, za takýto výkon nepovažovali. § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. upravuje kvalifikovanú neprítomnosť príslušníka v štátnej službe, ktorá sa hodnotí ako výkon štátnej služby (ospravedlnená absencia), pričom k výkonu štátnej služby v niektorých prípadoch nedochádza. Pri výpočte priemerného týždenného služobného času sa neprihliada na to, či ide o ospravedlnenú neprítomnosť alebo nie, ale na to, či dochádza k výkonu štátnej služby. Ustanovenie § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. však upravuje aj prípady, kedy je príslušník k dispozícii služobnému úradu a vykonáva štátnu službu podľa pokynov služobného úradu. Tie sa na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času budú posudzovať ako výkon štátnej služby. Navrhovaný § 97 ods. 3 teda na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času ako výkon štátnej služby neposudzuje čas podľa odseku 1 písm. a) až c) a písm. h) až l), pretože v týchto časoch príslušník nie je k dispozícii služobnému úradu a nevykonáva štátnu službu pre služobný úrad podľa jeho pokynov.

V priebehu obdobia šiestich mesiacov sa čas výkonu štátnej služby bude striedať s časom odpočinku. Určité časy odpočinku nebude možné použiť pre účely výpočtu priemerného týždenného

služobného času, aby nedochádzalo k tomu, že sa služobný čas neprimerane zvýši z dôvodu, že sa tieto časy odpočinku využili na kompenzáciu jeho zvýšenia. Ide o čas čerpania dovolenky podľa § 93 ods. 1 prvej a druhej vety, t.j. štyri týždne dovolenky v kalendárnom roku a v prípade príslušníka, ktorý do konca kalendárneho roka dovŕši 33 rokov veku alebo sa trvale stará o dieťa, päť týždňov dovolenky a čas podľa § 97 ods. 1 písm. j) prvý bod, t.j. čas dočasnej neschopnosti na vykonávanie štátnej služby z dôvodu choroby alebo úrazu, ktoré sa podľa navrhovaného § 97 ods. 3 na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času do výpočtov ako čas nezarátavajú.

K čl. II

Vzhľadom na dĺžku legislatívneho procesu sa dátum účinnosti návrhu zákona navrhuje na 15. októbra 2024.